

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישעיהו בן ר' יוסף גרינציג ז"ל נלב"ע ג' אדר תשפ"א

העתק מכתב ידו

עובדות והנהגות מהבית ישראל [שיש בהם תועלת לרבים] מה שאמר לי אישית או שהייתי נוכח בשעת מעשה

והורה לי לשים הפיאות תחת לכיפה. ופעם הייתי אצלו כשהיה על הכרמל בחיפה, והיה שם חתן בשעת ימי המשתה, וציוה עלי ללוותו, והורה לי להשיג עליו כשנסע באוטובוס (אז טרם היו השגות ואמצעים לנסוע במונית) שיחזיק השטריימל ביד. בחיפה על הכרמל היה אז לראות באמצע השבוע אדם עם שטריימל - מחזה מוזר מאד!

ח. היה אומר שסיפורי חסידים טעונים ביקורת, ובשנת תשי"ז כשהיה בחיפה בבית הרה"ח ר' יהושע שוירץ, הייתי נוכח כשהיה שם ת"ח וחסיד זקן שלא מחסידי גור (שמו היה ר' ישעיה הורביץ) ודיברו זמן רב, והזקן הנ"ל סיפר מעשה מהר"ר אלימלך זצ"ל שהיה נוהג לברך נשים ולשים ידו על ראשן, והיה בסביבה רב אחד שגם הוא החל לחקותו ולנהוג כך, וכששמע זאת הר"ר אלימלך קרא לו ושאלו מדוע הוא נוהג כך, ענה לו, גם אתם נוהגים כך, אז הדליק הר"ר אלימלך נר ושם את ידו על האש זמן רב, וא"ל, מי שיכול לשחק עם האש הזאת, יכול גם לשחק גם עם האש הזו, כך סיפר הזקן הנ"ל. והעיר על כך ה"בית ישראל" שאת הסיפא הוא יכול להאמין (ששם היד על האש) אבל הרישא לא, שאינו מאמין שהר"ר אלימלך שם ידו על נשים. ואמר שאז"ל ה"אמרי אמת" אמר בשם חסיד מפורסם שהיה רגיל לומר שהפ"י בגמ' "אי דמיא לכו ככשורא לחיי" "זאלסט אזוי לעבען" (שכך תחיה) כלומר שזה לא יכול להיות, והוסיף הבית ישראל ואמר בשם אמו שאמרה, "מדוע אומרים שלמעשה יש זקן כי כל אחד מוסיף שיערה אחת ונהיה מזה זקן שלם!"

ט. היה בזמנינו ביישפ"א בחור דסני שומענייה ל"ע, ושאלו בקו"פ ב' שאלות, א' אם למנוע ממנו להשתתף בסעודת ה' שבט, שהיתה לכל הבחורים יחד. והתשובה היתה שכיון שזה לכל הבחורים אין למנוע ממנו. והשאלה השניה, התארגנו אז זוגות של בחורים להתרים לאיזה דבר-מצוה, ושאלו אם למנוע ממנו להיות ביניהם, והתשובה היתה "והטאך בצדקה פרוק" כלומר לא למנוע זאת ממנו. [הסיבה לשתי השאלות היתה כמובן שהבחורים רצו להרחיקו ולהתרחק ממנו ככל האפשר].

י. כשהייתי חתן, ואז הי' הקצאה ממשדד הסעד, לחתנים עניים תמיכה מסוימת, ובקשתי כמדומני ממפעל פנחס יעקב לתת את שמי (כי ת"ל אני לא הוזהקתי לזה) שיקחו מהם עבור המפעל, והדבר נודע להבית ישראל שאני עומד לעשות זאת, קראני ושאלני אם שאלתי רב אם מותר, והורה לי לא לעשות כך בלי שאלת רב. [שאלתי אז את הגרצ"פ פרנק זצ"ל, ואמר לי שמותר, ובלשונו "אמצוה ארויס צו רייסען ביי זיי"].

יא. בתחילה בשנים תש"י-י"א-י"ב היה פרוץ ענין התענית, והבחורים רובם ככולם לא צמו והרבי זצ"ל עקר זאת ע"י שברדתו מהתפלה, שאל בחורים שונים בזה אחר זה האם אתם צם? וכאשר לא ענו בחיוב שאל: האם שאלת רב? ובתחילה היו הרבה בחורים "חכמים בעיניהם" שרצו לחפש רבנים שיתירו להם, והיתה התרוצצות רבתה ברחובות לחפש רבנים מתירים, אך במשך הזמן קבלו שכל, והבינו שכונתו לא היתה להיתר מרב, אלא שיצומו.

בתמונה נראה הרה"ח ר' ישעיהו גרינציג ז"ל מאחורי כ"ק הבית ישראל וצוק"ל (מסומן בחץ) בחתונת הרא"י אירנשטיין שיחי'

א. פעם בעת הטיול לפנות בוקר אמר לי שהוא נוהג כל בוקר כשהגיע זמן ק"ש לקרוא כל הק"ש על תנאי שאם כאשר יתפלל ויקרא עם הברכות וטו"ת יהיה אחר הזמן, אז רוצה לצאת חובת ק"ש עתה כשקורא בבוקר, ואם כאשר יקרא עם הברכות וטו"ת יהיה לפני הזמן יהיה עתה רק כקורא בתורה. ואמר לי שכתוב כן באחרונים, והורה לי לחפש היכן. ות"ל מצאתי בס"י מ"ו בשו"ע הרב, ובהג' רע"א.

[ואשר הק' עליהם המהרש"ם בדעת תורה, דהא בדאורייתא אין ברירה, לענ"ד אין זו קו' כלל, כי לא מצינו ענין ברירה במצוות לענין אם יצא יד"ח או לא, (רק בענין שיש חלות דינים כתרומה וכדו') ובקניינים], כי לצאת יד"ח המצוה זה רק בין אדם למקום ומי איכא ספיקא כלפי שמיא, ואצל הקב"ה עבר ועתיד שווים].

ב. אמר לי פעם "דעתי שבחור בזה"ז צריך להיות מונח כל היום הראש בגמ', ללכת לאכול ולחשוב בלימוד ללכת לישון ולחשוב בלימוד, וכך יצלו מכל הרעות" (בלשון יידיש: איך האלט, א' בחור האנטיגע צייטען, דארף האבען דער גאנצע טאג דער קאפ אין גמרא, גיין עסען מיט די גמרא, גיין שלאפען מיט די גמרא, אזוי ארימעט וועט מען ניצול ווערען פין אלע שלעכטס).

ג. הורה לי פעם לארגן מטעם ועד הבחורים ביישפ"א, ולתקן תקנה שלא ידברו בעת הלימוד, ומי שרוצה לדבר שיצא החוצה. ואמר "אני יודע שהיצה"ר חזק ממני ואם אומר לא לדבר כלל לא אצליח, לכן כשיש עצה שמי שרוצה לדבר יצא החוצה אפשר לתקן תקנה כזו". ואכן בעז"ה התקינו אז תקנה זו ביישפ"א (זה הי' כנראה בשנים תשט"ז או תשי"ז) וזה החזיק תקופה די ארוכה [והלואי וינהיגו זאת היום בכללים וישיבות].

ד. פעם קרא לי לחדרו ואמר לי בענין התפלה שלש הוראות א. לא להסתובב בעת התפלה אלא לעמוד במקום אחד. ב. להתפלל בסידור. ג. להתפלל בקול, מלה במלה.

ה. כשנסענו במונית לחיפה, הוריד את הנעליים במשך הנסיעה, ואמר, שאף שמקפידים לא ללכת יחף, (כי זה סימן אבילות), אבל כשיושבים אין קפידא.

ו. כשבא לבקר חתן בשבעת ימי המשתה, ונתנו שם תקרובת, וילד קטן שהיה שם אמר כל פעם ברכה על מה שאכל, ואביו רצה למנוע מכך באמרו לו שכבר בירך, אמר הב"י כי אין למנוע, וטוב שילד יתרגל לומר ברכה על כל דבר [מובן שזה רק אצל ילדים שהברכות רק מטעם חינוך, וכע"ז] שמעתי מר' שבתי שיינפלד ששמע מזקנו מוה"ר יצחק מאיר הכהן לויין שאצל השפ"א היו הילדים צריכים לברך מלה במלה ואם השפ"א שמע שדילגו איזה מילים, אמר לו להתחיל לברך מתחילת ברהמ"ז].

ז. היה מקפיד לא לעשות מילתא דתמיהי אף כלפי החילונים. שלח אותי פעם עם משלוח מנות לאיזה רופא שגר בסביבה חילונית,